

AIDAI

Münchenas Pirmadienis, 1946.III.4 d. /III metai/ Nr.51/88/

BYRNES PAREIŠKIMAS DĖL SOVIETŲ KARIŲ KONCENTRAVIMO

Vašingtonas /AP/. Kalbėdamas užjūrio spaudos klubo konferencijoje, valstybės sekretorius James F. Byrnes pareiškė faktus, kad Maskva koncentruoja Raudonąją Armiją strateginėse Europos ir Azijos vietose ir ryšium su tuo, paskelbė naujas griežtas užsienių politikos gaires. Taip pat jis paminėjo numatomas stiprias priemonės prieš nugalėtų prieš vasalinių valstybių plėšimo politiką.

Svarbiausios Byrnes kalbos mintys, kurioms diplomatiniai sluogsniai skiria didelę reikšmę, yra tos, kad Amerikos vadovaujamasis vaidmuo sustiprėjęs pasaulyje.

JAV valstybės yra nusistačiusios pilnai vykdyti Sąjunginių Tautų chartos principus ir panaudoti visą savo įtaką, kad ir kitos valstybės darytų tą patį.

JAV valstybės turi būti stipriai ginkluotos iki teis laikos, kada visos galingosios valstybės ginklavimasi galės sumažinti.

JAV valstybės mano, kad jokia valstybė neturi teisės laikyti savo kariuomenę kitoje nepriklausomoje valstybėje, išskyrus tą valstybę, kuri pati to nori. Jos taip pat mano, jog kariuomenė kiek galint greičiau turi būti atitraukta iš mažųjų nualintų valstybių. Čia, matyti, turima galvoje buvusios prieš vasalinės valstybės.

Karo pavojaus nebūna tol, kol visos valstybės laikysis savo isipareigojimų pagal Sąjunginių Tautų chartą - nepanaudoti jėgos prieš kitus, bet tik apsiginti nuo agresijos. Jei kuri valstybė panaudos jėgą arba grasys jėga, mes negalėsime pasilikti nuosėdai, pasakė Byrnes.

Didžiosios valstybės turėtų sušaukti konferenciją savo tarpe kylandiems problemoms išspręsti. Šis pareiškimas kai kurių užsienių reikalų departamente pareigūnų buvo išryškintas ta prasme, jog vėl

turėtų būti atvertas kelias didžiųjų trijų pasitarimams, jeigu Prezidentas Trumanas, premjeras Stalinas ir Ministras pirmininkas Attlee manytų, jog tuo galėtų būti pasiekta kas nors gera. Nė viena valstybė neturi teisės grobti nuosėdą nugalėtų ar išvadėtų tautų teritorijose, kol tam tikra jai tenkanti reparacijų dalis nebus nustatyta sąjungininkų specialiu nutarimu.

Savo kalboje Byrnes daugeliu punktų Rusijos įsakmiai nepaminėjo. Rusiją jis paminėjo pareiškdamas norą sustiprinti Sovietų - JAV valstybių draugystę. Tačiau tuojau pridūrė: „Mes aiškiai pabrėžiame, kad JAV valstybės tikisi, jog Rusija, kaip ir visos kitos valstybės - STO nariai, laikysis Sąjunginių Tautų isipareigojimų raidės ir dvasios“.

SUKILIMAS IRANE TEBEPLINTA

Teheranas. Laikraštis „Eteelaat“ praneša, kad 600 ginkluotų sukilėlių užėmė Kargandrudės miestą prie Kaspijos jūros, Gailos provincijoje. Pranešime sakoma, kad bandos užpuolė Šafarudės miestą ir dabar žygiuoja į Pahlevi uostą. Šafarudas yra netoli nuo Kargandrudės. Nepatikrintomis žiniomis, sukilėliai jau raėmė ir pasienio miestą Astara. Sukilėliai yra ginkluoti sunkiaisiais kulkesvaidžiais ir patrankomis. Jie nutraukė telefoną ir telegrafą linijas, randasi tik keli kilometrai nuo Pahlevi miesto.

TRUMPOS ŽINIOS

Londonas. Pranešama, kad Sovietų vyriausybė nutarė palikti savo kariuomenę Irane. Britų vyriausybė reiškia nuomonę, kad šis sovietų elgesys pasunkins politinę padėtį.

- Batavija. Indonėzų ministras pirmininkas Šarir penktadienį atsistatydino.

- Bremenas. Penktadienį britų ir amerikiečių zonų aukštieji vokiečių pareigūnai bendrai svarstė pasunkėjusios mitybos klausimus.

- Vašingtonas. Šeštadienį čia buvo pranešta, kad D. Britanija ir Prancūzija sutiko su amerikiečių paktos principais dėl nusistatymo Franco Ispanijos klausimu.

- Teheranas. Šeštadienį sovietų kariuomenė pasitraukė iš rytų Irano. Sekmadienį pradėjo evakuotis ir iš Tebriso. Maskvos pranešimais, tik Azerbeidžanas pasiliksias okupuotas. Šeštadienį ilgiai posėdžiavo Irano ministrų kabinetas. Po posėdžio kai kurie vyriausybės nariai užsienių žurnalistams pareiškė, kad derybos Maskvoje keliančios didelių rūpesčių.

- Vašingtonas. Užsienių politikos Senato komisijos pirmininkas Donally pareiškė, kad reikia tikėti, jog Irano klausimas vėl teks Saugumo Tarybai svarstyti. JAV jau dabar turinčios daryti žygių prieš Sovietų Sąjungą, nežiūrint, ar Iranas to prašys ar ne. Iš spaudos matyti, kad JAV ir Britanijos vyriausybės yra susirūpinusios sovietų laikysena Irano atžvilgiu. Paskutinę savaitę JAV užsienio politika pasikeitė. Ji pasidarė žymiai stangesnė prieš Sovietų Rusiją. Sofijoje JAV vyriausybė įteikė paktą, kuria dar kartą pabrėžiama, kad Maskvoje nutartas Bulgarijos vyriausybės perorganizavimas nėra įvykdytas. Joje sakoma: „Opozicijos atstovai turi būti įtraukti ir į vyriausybę ir į parlamentą.“

- Madridas. Penktadienį per visą naktį Franco kabinetas posėdžiavo. Šeštadienį anksti rytą buvo paskelbta, kad visą tarptautinį sąjudį prieš Franco kurstą komunizmatą.

- Londonas. Per paskutinius 2. Rūmų debatus užsienio politikos klausimais Mc Millanas, analizėdamas sovietų politikos pagrindus, paklausė, ar Sovietų S-ga Vykdomoji karinė ekspansinį imperializmą ar atnaujinanti tarptautinės komunis-

tų revoliucijos teoriją. Jis pareiškia, kad Anglija ginsis prieš kiekvieną agresiją ir sutiks tik su tokiais politiniais ir ekonominiais principais, kurie bus laisvai ir demokratiškai pasirinkti. Jeigu Sovietų Sąjunga rūpinsis sudaryti saugumo zoną iš mažų vasalinių valstybių, susidarys pavojinga padėtis.

- Dairenas. Sovietų naikintuvai viršum Daireno uosto apšaudė vieną amerikiečių lėktuvą. Tai jau antras atsitikimas, kad rusai apšaudė amerikiečių lėktuvus.

- Vašingtonas. JAV Užs. Reikalų Ministerija pareiškė, kad JAV vyriausybė nepripažins Mandžūrijos įmonių išgabenimo. Sovietai galėtų išmontuoti ir išsivežti tik tokias įmones, kurios būtų įtrauktos į reparačių sąrašą. Išmontavimas Mandžūrijos fabriku tokios sąlygos neatitinka.

- Teheranas. Penktadienį iš Irano pasitraukė paskutiniai britų kariuomenės daliniai. Amerikiečių kariuomenė iš ten pasitraukė jau sausio mėn. Iš Maskvos pranešama, kad sovietų kariuomenė ir toliau pasiliksianti okupuotose Irano srityse, įskaitant ir Azerbeidžano provinciją.

- Munchenas. Pašto susisiekimą nokesčiai numatyta padidinti 100 %. Pirmasis vokiečių eksporto siuntinys, kurį sudarė apytikriai 1.000.000 dolerių vertės, pasiųstas į Belgiją.

- Varšuva. Lenkų Tautinė Taryba nutarė suvalstybinti visas pramonės įmones, kuriose dirba daugiau kaip 50 darbininkų.

MARGASIS MŪSŲ GYVENIMAS

- Kovo 6, 7 ir 8 d.d. dalinami Raud. Kryžiaus paketėliai Munchene gyvenantiems lietuviams, kurių UNRRA neišlaikė. Paketėliai dalinami kasdien 9-16 val. Liet. Raud. Kryžiaus patalpoje. Kovo 14 d. 9-16 val. bus dalinami paketėliai visiems tiems, kurie savo laiką nespės jų atsiimti.

- Pirmosios Muncheno stovyklos lietuvių grupės vadovu vėl išrinktas Petras Minkūnas, o pavaduotojais - Leonardas Danbrauskas ir Justinas Preibys. Jie savo pareigas pradėjo eiti kovo 1 d.